

Öntözés tengervízzel

A Balti-tenger partja mentén eredményesen kísérleteznek a sós tengervíz növényi öntözésre való felhasználásával. Kiderült, hogy a káposzta, zab, lucerna és különféle takarmánynövények igen szépen fejlődnek, ilyen öntözéssel. A káposzta péld

dául kétszeres nagyságúra növelhető, cukortartalma is nagyobb lesz. A talaj mikroflórájában nem tapasztalnak káros következményeket. Észtországban a tengerparti sávon 25 000 katasztrális hold földet fognak tenger vízzel öntözni. (MTI — KS)

Népünk hagyományvilágából

Táplálkozás

Az újszülöttet az anyja szoptatta. Gyakran előfordult, hogy a kisgyerek megtanult járni és beszélni, még mindig az anyatejet szívta magába. Vitte a *sámlit* az anyja után, és kikövetelte a magáét. Elválasztás után a felnőtték számára főzött ételből az anyja a szájában csócsált. Pépes krumplival és sárgarépával etették. Gyakran csöpörödni kezdett, reggel és este a tejet felváltotta a szalonna. Katonákat készítették neki, ami egy-egy falat kenyérré rakott szalonnából állt. A felnőtték étkezését az egyhanguság, kalóriadús és túlfűszerezett étetek jellemezték. Megkivánta a nehéz fizikai munkára. Fő ételük a szószot, avas szalonna, kenyérral, uborkasalátával, később zöldpaprikával és paradicsommal, alkalmasint gyümölcs. Pénteken túrtóttak. Ebéd: paprikáskrumpi, húseves füstölt hússal, krumplitarhonya, krumlikása, kurcínával, ritkán krumplis-, vagy túrsós. Télen a disznóvágás után kemencében, tepsziben hurkát és kolbászt sütöttek, karikára vágott krumplival. A kemencét télen úgyis begyújtották. A tepsziskrumpi a fűtés alatt, nyitott kemence szájában készült. A kemencésfűtés után jól megfőtt a *paszúrlevés* is. Vacsora legtöbbször főtt étel: köleskása kurcínával, pirított tarhonya, kukoricagöldimlives. Az utóbbi tejlejt készült. A zsírt, ha elspórolták a göldimből, olyan keményre vált, hogy a kanál nem tudta elválni. Fortélyos pásztorgyerek zsebbe rakta és másnap a *gazdasszony* bosszantására felhúzta az ökrök szarvára. A friss húst először levesnek kifőzték, majd hagymás zsíron megforgatták, és paprikás krumplival készítették el.

Télen naponta kétszer ettek. A jószág ellátása után tíz óra tájban és az esti étetés után öt-hat óra körül.

Asztalfőn a kenyérkosár mellett a családfejt. Az asszony asztalra rakta a tányérokat, az ételt és a kenyert. *Szejjön már kendő!* A kenyert *kétül kapja* mindenki. A gyerekek a *mosogatószejk*re rakott cseréptáliból hárman-négyen guggolva együtt ebédelték. A tányai regula azt tartotta, hogy aki a kenyert adja, annak eljárhat a keze is. A gyerekek akkor ehet a felnőtt sorában, ha a *ködöke* eléri az asztal magasságát.

Nyáron napjában négyszer kosztoltak. A *frustok*: szalonna, kenyér, ebéd: főtt étel, uzsonna: szalonna kenyér, a vacsora: tarhonya vagy tesztaleves. Ebéd előtt valamelyik fa alatt a gyepet felsöpörték, majd fellocsolták. A falat középre tették, és körülrakták tányérokkal. A felnőttek fehér *fajansz*, a gyerekek zománcos tányérból ettek. Módosabb helyen az udvar közepén fák alá helyezték hosszú asztalra rakták az ételt. Az asztal mellé két hosszú *lóca* került.

Az ebédet és vacsorát otthon, a frustokot és uzsonnát kint a földeken fogyasztották el. Kisebbségi létszámú családban kora reggel megfőz az asszony. Többször becsavargatja újságpapírba az ebédet tartalmazó edényt és kiviszi a főtt ételt a frustokkal együtt. Aztán maga is beáll a munkába.

A komolyabb fizikai munkát nem végző gyerekek uzsonnája egy karaj *kakastejfel* sült kenyér. Aztán fel az eperfára! Jobb esetben a *cigánmöggy* volt a kenyér mellé való. *Mer tuggya, a szalonna köll a nehéz munkát végzőknek.*

A bőjti fejelemet szigorúan megtartották. Hamvazószerdán félretették vagy alaposan kisürolták a főzőedényeket. Olajjal, sült vajjal főztek.

Henteshez és a boltba ritkán jártak, Vasárnap galambot, baromfit főztek. A cukrot rendszeresen nem ették. Az egy nyolcad kilogrammot hegyes „acsókba” mérte a boltos. Előfordult, hogy a beteg csikó vagy borjú megkapta a napi cukoradagját, a gyerekek pedig nem jutott. Tréfásan mondogatták, hogy ünnepr kivételével a tányai ember két alkalommal eszik friss húst. Ha a tyúk vagy az embőr beteg.

Disznót úgyszólván minden család vágott. Népesebb családban két-három „egytmás” is elfogyott. A disznót a vágás napjának estéjén vágta. Sokan összejöttek, és szinte mindent elfogyasztottak. A szalonna és a sonka feteknőbe, a fűtszobába ágya alá került. A tánc, a nótázás csúcspontján elrikantotta magát a házások cinkosa: *Asd Balázs, kapard Balázs, Lőrinc a vendég!* Mire azok kibontották a ház falát, a beszózott húst és szalonnát mind elvitték.

Börsök Vince

Az OMÉK-on:

Tizenyolc ország seregszemléje

E hónap végén, augusztus 29-től szeptember 14-ig tartja nyitva kapuit a 68. Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállítás és Vásár. A rangos eseményre nemzetközi seregszemlére tizenyolc ország, továbbá Nyugat-Berlin küldi el kiállítóit, előrejelzések szerint nyolcszáz kiállítót, Ausztriától az Egyesült Államokig, Lichtensteintől Nagy-Britanniáig, továbbá a szocialista országok.

Az újonnan épült és a rendbehozott régi létesítményekkel együtt mintegy 57 ezer négyzetméter kiállítási pavilon, 9 ezer négyzetméter állatbemutató létesítmény és csaknem 70 ezer négyzetméter nagyságú szabad terület áll rendelkezésre a 68. OMÉK, valamint a vele egyidőben megrendezendő AGROMASEXPO '75 kiállítás, illetve bemutatói számára.

A 68. OMÉK-nak — hasonlóan az eddig megrendezett valamennyi országos mezőgazdasági és élelmiszeripari kiállításához — fő célkitűzése, hogy a lakosság széles rétegei elé tárja a mezőgazdaság, az élelmiszeripar, az erdészet és az ezekhez kapcsolódó ágazatok

Kényelem és szépség

Az ÉTK szegedi munkájáról

Nincs szüksége propagandára az Építésügyi Tájékoztatói Központ szegedi információs irodájának. A Bocsikai utcai szűk helyiségben olyan nagy a zsúfoltság, hogy az érdeklődőket gyakran már helyel sem tudják kínálni. Különösen június óta nőtt meg a forgalom: a lebontásra ítélt, belvív pusztította házak tulajdonosai egymásnak adják át a kilincset, jó tanácsért és természetesen új tervekért fordulnak a hivatal szakembereihez. Eddig csaknem ezren keresték fel őket Bács-Kiskun és Csongrád megyéből, azok, akik a 210 ezer forint kedvezményes kölcsön lehetőségét felhasználva új otthon építéséhez látnak.

Milyen igényeik, elképzeléseik vannak az ide kopogató ügyfeleknél? Az iroda vezetője, K. Szabó Sándor tapasztalatai szerint van mit tenni a közlés formálásában. Szinte lépésről lépésre — szobáról szobára — kell meggyőzni az embereket arról, mi a legjobb számukra, és egyben a legkisebb költségű is. Sokan ragaszkodnak még például a sátorretős épülethez, talán mert a szomszédnak is az van. Pedig a nyeregtető mellett, hogy szemrevalóbb, magyarosabb és praktikus is; a tetőrető jobban ki lehet használni, könnyen beépíthető és — aligha akad, akinek nem számít — fele költséggel. Aztán az építésnek azt is bizonygatnia kell, hogy az adott életformához miért nem felel meg a kiválasztott lakás beosztása. Hogy nincs szükség két egyforma nagy szobára, hogy az alvászóterület helyisége is. Félnek az építetők, különösen a kisközsegekben, falvakban élők — az újtól, attól, ami eltér a megszokottól.

Pedig kár elrontani ennyi pénzt az, ami jó is lehetne. Ezért is tesznek meg mindent az iroda építészei, hogy ne „lakva” derüljön ki — esetleg a felnőtt gyerekek,

unokák elégedetlenkedjenek —, mégis csak valami más megoldást kellett volna választani. De a település képe szempontjából sem mindegy, milyen épületek nőnek ki egymás után a földből. Ezt tartják szem előtt egyébként a helyi tanácsok is, amikor meghatározzák, hogy bizonyos telekre hányszintes házat lehet építeni. Ha földszinteset, akkor alkalmazhatnak-e tetőtér-beépítést. Előírhatják, hogy a nyeregtető párhuzamos legyen az utca vonalával, előkerttel, vagy anélkül is építhető a ház. Mindezekre a megszorításokra is felhívja az iroda a hozzáfutókat figyelmét, segít egyeztetni az elképzelésekkel a lehetőségekkel. Általában elégedetten, tervvel a kezükben távoznak az emberek.

Az iroda szolgáltatásainak azonban csak elenyésző része az, hogy segítőkészen a belvív sújtotta családoknak az újakezdésben. Általában bizalommal keresheti fel őket bárki, aki magánérőből akar házat építeni. Ha a tervet „maszakkal” készítettél el, ezért fizet 2-3 ezer forintot, és amíg ezt különböző fórumokon elbírálják, és az építési engedélyt megadja a tanács, rengeteg idő eltelik. Talán nem is tudja mindenki, hogy az információs irodában 142 családház-típus közül választhat, és a neki tetsző épület tervrajzát 250-320 forintért meg is vásárolhatja, négy példányban. És nem mellékes: ezek a tervek már végigjárták korábban azt az utat, amelyet az egyedi tervek kénytelenek megtenni az építés megkezdése előtt. Tehát nemcsak pénzt, időt — kockázatot is takarít meg így az ember, hiszen egyszer már szentesített elképzeléssel keresi fel az építési osztályt.

De nemcsak az építetőköt szolgálja ki készségesen az

iroda, hanem az építőipar szakembereinek munkáját, szakmai fejlődését, tájékozódását is segíti. A budapesti központnak nagy, a szegedi irodának még szerény műszaki könyvtára van, amelyben azonban a legfontosabb szakirodalom megtalálható. Szakkatalógus bizonyítja: figyelőszolgálat is működik, rendszeresen eljuttatják ide a központból a külföldi folyóiratokban megjelent tudományos cikkek jegyzékét. Kérésre le is fordítják őket, bármilyen nyelvről. Szakkönyvet adhatnak ki, a központ saját nyomdája ki is nyomja. Filmstúdiókban számos film készült, jó néhanyszor a tévében is láthatunk.

És a tervek? A legjelentősebb, ami foglalkoztatja a szegedi irodát: a Vám téren már épülő, részben szabadterri kiállítás. Itt igyekeznek majd bemutatni a hazánkban gyártott valamennyi építőanyagot, lehetőleg úgy, hogy az érdeklődők felhasználhatják, beépített állapotukban is lássák őket.

Építők és építetők javát — a magyar települések szépségét, az ott élő emberek kényelmét egyszerre szolgálja az iroda. Tevékenységük néhány év múlva bizonyára megszépíti majd Bács-Kiskun, Békés és Csongrád megye városainak, falvainak küllemét.

Chikán Ágnes

Tisztviskolások

A különböző katonai főiskolákra jelentkezők közül ebben az évben is sok érettségizett fiú a határőr tisztviskolát választotta hivatásának. Csongrád megyéből a jelentkezők közül ketten felelték meg a felvételi követelményeknek: Márton József és Teremi Zoltán szegedi lakosok. Ők is augusztus elején vonultak be a Kossuth Lajos Katonai Főiskola tanárai, akik szintén hivatásos tisztok.

Sípos János századostól, a tisztviskola határőrtagozatának első évfolyama parancsnokától tudtuk meg, hogy a hallgatók tanulmányi idejük alatt teljesen ingyenes ellátásban részesülnek, egységesen havi 500 forint illetményt kapnak, ami a tanulmányi eredményüktől függően havi 200-500 forint tanulmányi pótlékkal egészül ki. A rajparancsnoki és szakparancsnok-helyettesi beosztásban dolgozó hallgatók havi illetménye parancsnoki pótlékkal is kiemelkedik. A tankönyvek, írószerek, irodalomjegyzetek és a tanulóhoz szükséges más eszközök természetesen szintén ingyenesek.

A szocialista versenymozgalomban jeleskedő, kiváló és élenjáró hallgatók a kötelező önképzés alól mentesülnek, és állandó kimagasló engedéllyel rendelkeznek. A versenymozgalomba benevezett hallgatók egy-egy oktatási évben nyert különböző címektől függően 300-1000 forint pénzjutalmat kapnak. A főiskolát kiváló eredménnyel végzőket fődíjjal, nagyváltással, s jutalomból kétéves külföldi nyaralásban részesülnek.

Gazsó Béla

A jövő mozija

A mozinak a jövőben a szórakozás, a képzés és az aktív szabadidő-felhasználás központjává kell válnia — tartják a szovjet építészek. Ezért a hagyományos moziépületek helyett olyan épületeket terveznek, amelyek többféleképpen kihasználhatók. A különböző termek-

Kötetek a finnugor kongresszusra

Huszonnyolc ország csaknem ezer szakemberének részvételével szeptemberben rendezik meg Budapesten a IV. finnugor kongresszust. A kongresszus idején az utóbbi években megjelent finnugor témájú tudományos és irodalmi alkotásokból könyvkiállítást is rendeznek, amelyen felvonultatja kiadványait az Európa Könyvkiadó is.

Már a boltokba került a *Medveének* című kötet, a keleti finnugor népek irodalmának kis tükré. Képes *Géza*, *Bede Anna* és mások fordításait tárja e kötet a magyar olvasók elé. Rövidesen megjelenik az *Észt költők* című, ötszáz oldalas antológia. A *vízimadarak népe* — ez a címe annak a kötetnek, amely a külföldi szerzőknek a finnugoriztika tárgykörében született tanulmányait gyűjti egybe. A kötet először ad magyar nyelvű áttekintést a világ különböző tájain folyó modern finnugoriztikai kutatásokról. A kötet — változatos tematikával — a nyelvészetet az embertanig, a szerzőket tekintve pedig a Szovjetuniótól az Egyesült Államokig a finnugor tudományágak szinte teljes körét reprezentálja. A napokban került a boltokba a *Hadmenet, nászmenet* című irtási osztják mesék és mondák köteté, és még ebben az évben napvilágot lát a *Népek meséi* sorozatban az osztják népmesevilágot feltáró könyv is.